

Bilag 3

Retningslinjer for anvendelse af sociale klausuler – lærlinge, elever og ledige i Langeland Kommune

1. indledning:

Retningslinjer for anvendelse af uddannelsesklausuler i Langeland Kommune, skal bidrage til skabelse af flere lærlingebeskæftigelse på Langeland Kommunes udbudte opgaver.

Udgangspunktet er at entreprenører og håndværkere skal have lærlinge på de opgaver der løses for Langeland kommune og hvor der indenfor faget er mulighed for at uddanne sig.

I perioder hvor det ikke er muligt at rekruttere nye lærlinge træder alternativt socialt hensyn ind, hvor det er muligt at byde på kommunale opgaver, hvis virksomheden indgår aftale om beskæftigelse af ledige borgere, som er job- eller aktiviseringsparat eller virksomheden påtager sig forpligtelse til at varetage praktik af unge, som er i andet uddannelsesforløb, der ikke falder indenfor Erhvervsuddannelsesloven.

Der er også mulighed for at tilgå de kommunale opgaver hvis man beskæftiger FGU- eller IGU-elever eller job- og aktiveringsparate i det tilfælde, at der ikke er muligt at rekruttere faglærlinge.

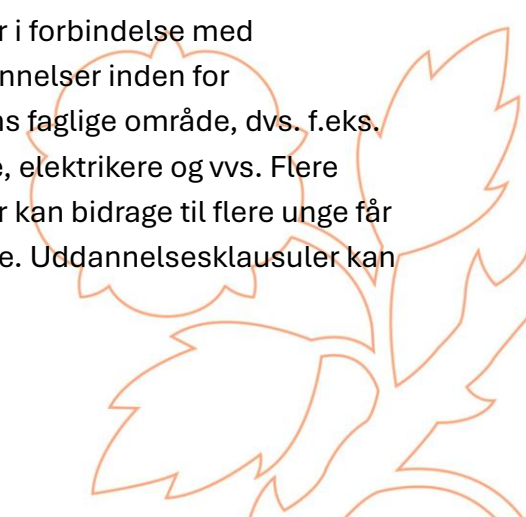
Retningslinjerne henvender sig til administrationens brug af uddannelse- og øvrige sociale klausuler (tilsammen Langeland Kommunes sociale klausul) på kommunale opgaver, der skal udbydes.

2. Definition og formål

En uddannelsesklausul er en blandt flere såkaldte sociale klausuler, som er blevet udbredt i de senere år. En social klausul er et vilkår overfor den leverandør der vinder et udbud, og som indebærer en nærmere social forpligtelse for leverandøren.

En uddannelsesklausul kan f.eks. forpligte en entreprenør til, at et bestemt antal af de personer der anvendes til opfyldelse af den udbudte kontrakt, skal være personer i læringsforløb. Dvs. i en form for erhvervsuddannelse, hvor der både indgår skoleophold og praktikplads på en virksomhed.

Det primære mål med uddannelsesklausulerne er at skaffe praktikpladser i forbindelse med erhvervsuddannelser inden for virksomhedens faglige område, dvs. f.eks. tømre, malere, elektrikere og vvs. Flere praktikpladser kan bidrage til flere unge får en uddannelse. Uddannelsesklausuler kan

dog også omfatte krav til praktikanter eller elever indenfor andre fagområder. Der gælder ex unge som er under uddannelse på den forberedende grunduddannelse FGU eller integrationsgrunduddannelse IGU.

Øvrige sociale klausuler anvendes som udgangspunkt, hvor lærlingebeskæftigelsen eller beskæftigelse af øvrige unge uddannelsesgrupper ikke er mulig, og hvor der i stedet kan stilles krav om beskæftigelse af ledige eller særlige grupper af ledige. Beskæftigelse af ledige på kommunalt udbudte opgaver kan bidrage til, at flere ledige får genskabt en tilknytning til arbejdsmarkedet eller på sigt kommer i ordinær beskæftigelse.

3. Anvendelsesområde

3.1 Målgrupper for uddannelsesklausulerne

Uddannelsesklausulerne pålægger som udgangspunkt virksomhederne at beskæftige lærlinge på de kommunale bygge- og anlægsopgaver eller tjenesteydelser.

Målgruppen for uddannelsesklausulerne er primært personer i lærlingeforløb. Ved personer i lærlingeforløb forstås:

Arbejdstagere med hvem leverandøren indgår eller har indgået uddannelsesaftale i henhold til lov om

erhvervsuddannelser, eller som er omfattet af lignende ordninger i et andet EU-land

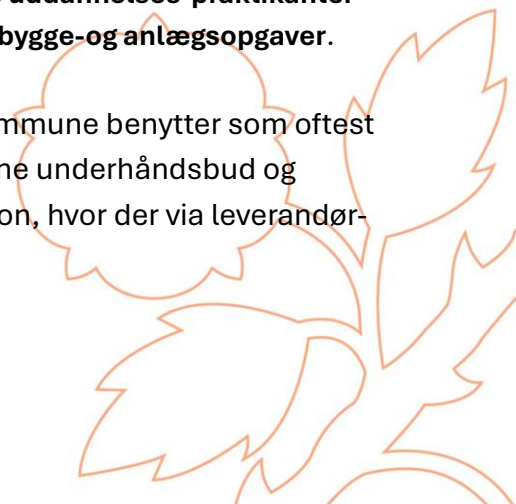
reglerne omfatter de udførende fag, eksempelvis. tømrer, murer, maler, elektriker o. lign., og således ikke de tilknyttede rådgiverydelser eller leverandørens øvrige omkostninger og administrationen af aftalen. Reglerne er ligeledes ikke gældende for leverancer, herunder eksempelvis materialer, der indkøbes eller produceres på fabrik, uanset om dette sker i Danmark eller i udlandet.

Hvis der indenfor bestemte fag eller i visse perioder ikke er muligt at rekruttere lærlinge på erhvervsuddannelse, kan forpligtelserne til at opfylde uddannelsesklausulen ske ved i stedet, at indgå aftale om virksomhedspraktik af en ung, som er under uddannelse på den forbedrende grunduddannelse (FGU), virksomhedspraktik af en elev på integrationsgrunduddannelsen (IGU), eller ved at indgå aftale med jobcenter Langeland om beskæftigelse af en i job- eller aktiveringsparat.

3.2 Omfatter aftaler og kontrakter

3.2.1 Generelle principper for krav om lærlinge, øvrige uddannelses-praktikanter samt ledige på bygge-og anlægsopgaver.

(Langeland Kommune benytter som oftest udbudsformerne underhåndsbud og indbudt licitation, hvor der via leverandør-

listen inviteres virksomheder indenfor de respektive fag.

Leverandørlisten er tilgængelig via

www.comdia.dk/langelandkommune

På leverandørlisten tager den enkelte virksomhed stilling til om der er lærlinge ansat i virksomheden, hvilket via rubrik 1 erklæres på tro- og love. Virksomheden forpligter sig samtidig til at holde erklæringen ajour i den tid virksomheden står anført på leverandørlisten. Dvs. hvis en lærlingeansættelse ophører, og der ikke ansættes en ny, skal erklæringen som aktuelt lærlingebeskæftigelse fjernes og der tages stilling til en af nedenstående valgmuligheder.

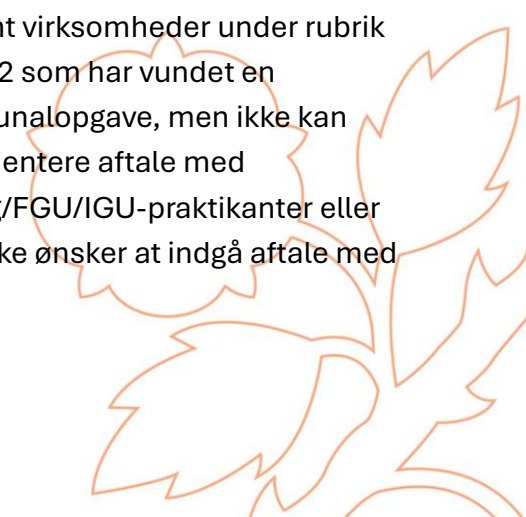
Virksomheder der på nuværende tidspunkt ikke har lærlinge beskæftiget, da det ikke er muligt at rekruttere lærlinge, men som i stedet enten har indgået aftale om virksomhedspraktik af en FGU-elev / EGU-elev eller som beskæftiger eller ønsker at indgå aftale med Jobcenter Langeland om beskæftigelse af job- eller aktiveringsparat, kan tro-og love erklære dette via rubrik 2.

Dokumentation for ikke-mulighed rekruttering af lærlinge skal til enhver tid dokumenteres via erhvervsskole over for Langeland kommune.

Virksomheder der ikke har lærlinge ansat, beskæftiger FGU-eller IGU-praktikanter eller job- eller aktiveringsparate, og som ikke ønsker at beskæftige disse grupper, afkrydses dette særskilt rubrik 3.

Følgende principper er gældende ved krav om beskæftigelse af lærlinge, eller alternativt praktikanter/ ledige, på kommunale opgaver.

- Hovedparten af opgaver skal bestå af fagrelevant arbejde og opgaven skal være egnet til lærlingebeskæftigelse, hvilket vurderes af Langeland kommune. På opgaver hvor dette vurderes opfyldt inviteres virksomheder, i henholdt til valgt udbudsform indenfor det pågældende fag via leverandørlisten og som tro-og love erklærer, at have lærlinge ansat eller kan fremvise aftale om kommende lærlingeansættelse, til at give tilbud på opgaven.
(rubrik1)
- Indenfor brancher hvor det i visse perioder ikke er muligt at rekruttere lærlinge og der kun er få virksomheder som opfylder rubrik 1. inviteres ligeledes virksomheder som opfylder kravet om beskæftigelse af FGU-eller IGU-praktikanter eller job- eller aktiveringsparate, jf. rubrik2.
- Såfremt virksomheder under rubrik 1 eller 2 som har vundet en kommunalopgave, men ikke kan dokumentere aftale med lærling/FGU/IGU-praktikanter eller som ikke ønsker at indgå aftale med

den job- eller aktiveringsparate som jobcenter Langeland anviser, afvises virksomheden og der går videre til næste bydende, der efterlever de fastsatte krav.

- For at kunne tildele vundne opgaver ved Langeland Kommune skal virksomhedens aftale med lærlinge, FGU-praktikant/ IGU- elev eller ledig være indenfor det fag som opgaven vedrører og den pågældende skal kunne tilknyttes den vundne opgave.
- Opgaver hvor en lille del af den samlede opgave reelt kunne udføres af en lærling som fagrelevant arbejde, undtages.
- Opgaver hvor Langeland kommune har et umiddelbart og akut behov for opgaveløsning undtages.

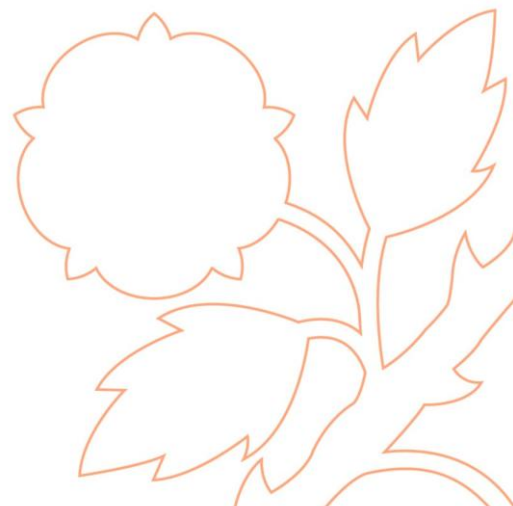
10% lærlinge af det samlede timetal for faglærte, der anvendes til at opfylde kontrakten. Kravet skal være højre såfremt potentialet er til stede. Der må dog ikke stilles krav om beskæftigelse af et forholdsvis større antal lærlinge, end der sædvanligvis er mulighed for at beskæftige på opgaven. Det fastsatte krav kan opfyldes af entreprenøren ved benyttelse af allerede fastansatte lærlinge samt nyansatte lærlinge.

Tilsvarende kan kravet frafaldes eksempelvis for opgaver eller delopgaver, der kræver specialistviden, og dermed ikke hensigtsmæssigt muliggør beskæftigelse af lærling. Her kan i stedet, såfremt opgaven er egnet hertil, indsættes et krav om beskæftigelse af ledige.

3.2.2 Bygge-og anlægsopgaver under 3 mio.kr.

På mindre bygge-og anlægsopgaver under 3 mio. kr. som Langeland Kommune udbyder, gælder følgende regler og krav, dokumentation og kontrol til lærlingebeskæftigelse inddelt efter opgavestørrelse.

Er udbuddet egnet til at indeholde krav om uddannelse klausul, vurderes det som udgangspunkt muligt at beskæftige min.

Opgave størrelse	Krav	Dokumentation	Kontrol
<50.000kr (ex udgifter til materialer, værktøj mv.)	Ingen til lærlinge	Ingen	Ingen
50.000 – 299.999 kr. (ex udgifter til materialer, værktøj mv.)	Krav om tilknyttet lærling på vunden opgaver, alternativ beskæftigelse af FGU- eller IGU – praktikanter eller aktiveringsparat. Vilkår fremgår af Leverandørliste.	Som udgangspunkt ingen. Langeland Kommune kan dog kræve gyldig uddannelsesaftale/praktikaftale/aftale med jobcenter Langeland fremsendt ved evt. tvivl om kravoverholdelse.	Midlertidig udelukkelse fra leverandørlisten i tilfælde af manglende lærlinge, praktikant eller ledig.
300.000 kr. – 2,99 mio. kr. (ex udgifter til materialer, værktøj mv.)	Krav om tilknyttet lærling på vunden opgaver, alternativ beskæftigelse af FGU- eller IGU – praktikanter eller aktiveringsparat. På større opgaver med andel af fagrelevant arbejde stille krav om tilknytning af flere lærlinge. Vilkår fremgår af leverandørliste. samt aftale / kontrakt.	Gyldig uddannelsesaftale /praktikaftale/aftale med jobcenter Langeland, fremsendes ved vunden opgave	Bod i forhold til manglende tilknytning af lærling, praktikant eller ledig Midlertidig udelukkelse fra leverandørlisten i tilfælde af manglende lærling, praktikant eller ledig.

3.2.3 Bygge- og anlægsopgaver over 3 mio.kr.

På større bygge – og anlægsopgaver omkring eller over 3 mio- kr. gælder følgende regler for krav, dokumentation og kontrol til lærlingebeskæftigelse.

Opgave størrelse	Krav	Dokumentation	Kontrol
Ca. 3 mio. – 100 mio. kr.	Konkret lærlingepotentiale beregnes af rådgiver med udgangspunkt i maksimering af lærlingepotentialet. Der kræves på opgaven et konkret antal lærlinge årsværk / timeantal beskæftiget.	Fremsendelse af gyldige uddannelsesaftaler, beskæftigelsesplan for projektet, opfølgning på byggemøder m.v.	Bod såfremt krav til årsværk / timeandel ikke opfyldes. Evt. midlertidig udelukkelse fra leverandørlisten i tilfælde af manglende opfyldelse af krav.

3.2.4 Tjenesteydelser (herunder driftsopgaver)

Ved tjenesteydelser (herunder driftsopgaver) som Langeland kommune lovgivningsmæssigt er forpligtet til at konkurrenceudsætte i EU-udbud, skal der konkret tages stilling til brugen af uddannelsesklausuler.

Det er i første omgang vigtigt at tage stilling til, om den udbudte tjenesteydelse vedrører et fagområde, hvor der er erhvervuddannelsespraktik (jf. erhvervsuddannelsesloven). det er her relevant at kontakte ungdommens uddannelsesvejledning for en afklaring.

Ved vurdering af tjenesteydelsens omfang er følgende parameter anbefalede

minimumskrav såfremt en uddannelsesklausul skal anvendes;

- Tjenesteydelsens varighed er 12 måneder eller mere og /eller
- Kontrakten har økonomisk en størrelse der berettiger til enten:
 1. krav om beskæftigelse af én eller flere lærlinge/praktikanter/elever eller
 - 2) krav om beskæftigelse af ledige indenfor en af målgrupperne, jf. pkt.4

3.2.5 rammeaftale (byggeri og anlæg samt tjenesteydelser)

Ved rammeaftaler forpligter leverandøren sig til at gøre brug af et antal praktikanter/elever/lærlinge på den pågældende opgave. Det kan både være praktikanter/elever/lærlinge, der allerede er ansat i virksomheden eller nyansatte.

Krav til leverandøren i forbindelse med uddannelsesklausuler skal stå i forhold til de leverede ydelsers omfang. Eftersom der ikke garanteres mindstekøb under rammeaftaler, stilles der krav om efterlevelse af denne uddannelsesklausul i et omfang, svarende til den af leverandøren realiserede årlige omsætning under rammeaftalen.

Der stilles som udgangspunkt ikke krav om lærlinge/praktikanter/elever på rammeaftaler med årlig omsætning under 0,5 mio. kr. og udgangspunktet er herefter, at der stilles krav om beskæftigelse af én lærling/praktikant/elev pr. fastsat årligt omsætningsinterval, f.eks. én lærling ved 0,5-1,5 mio., to lærlinge ved 1,5 – 2,5 mio. osv. Kravet om beskæftigelse af lærlinge/praktikanter/elever kan kombineres eller erstattes med beskæftigelse af ledige, jf. pkt. 4, såfremt opgaven ikke er egnet til beskæftigelse af lærling, praktikanter eller elever.

3.2.6 Kontraktbestemmelser og vejledninger

På mindre bygge – og anlægsopgaver under 300.000 fremgår krav til forpligtelse om beskæftigelse af lærlinge, praktikanter eller ledig af leverandørlistens vilkår.

Ved krav om beskæftigelse lærlinge, praktikanter eller ledige på opgaver overstigende 300.000 kr. og op til 2,99 mio. kr. benyttes bilag 4, Uddannelsesklausul 6a i de aftalte kontrakter, medmindre der undtagelsesvist ikke er indgået skriftlig aftale om opgaven, Ved opgaven over 3 mio.kr. benyttes uddannelsesklausulen 6b, bilag 4. Kontraktbestemmelserne kan justeres efter formål og den udbudte opgaves karakter.

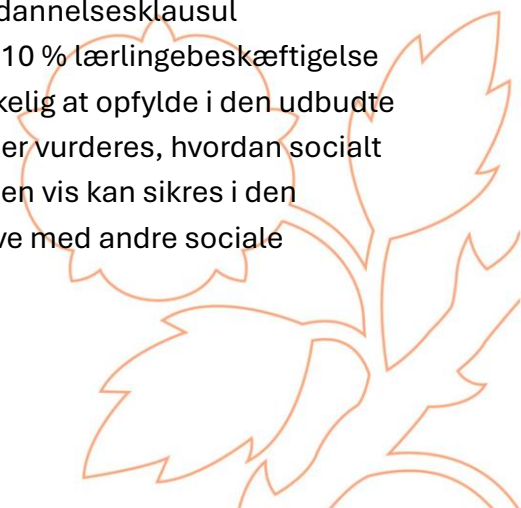
Information samt opdaterede oversigt over erhvervsuddannelser kan findes på Undervisningsministeriets hjemmeside og på Svendborg erhvervsskoles hjemmeside- www.uvm.dk og www.sesg.dk samt telefon 72225700

Information om muligheder for indgåelse af praktikaftaler med elever fra den forbedrende grunduddannelse kan findes på FGU` s hjemmeside <https://fgusydognmidtfn.dk/> samt telefon 62224110

Information om muligheder for indgåelse af praktikaftaler med elever fra integrations - grunduddannelse kan bl.a. findes på <https://tietgenskolen.dk/igu/> samt telefon 65452600

4. Øvrige sociale klausuler

Såfremt en uddannelsesklausul omhandlende 10 % lærlingebeskæftigelse vurderes vanskelig at opfylde i den udbudte kontrakt skal der vurderes, hvordan socialt hensyn på anden vis kan sikres i den udbudte opgave med andre sociale

klausuler. Øvrige sociale klausuler er som udgangspunkt relevante på bygge- og anlægsopgaver, hvor mængden af fagrettet arbejde er lav eller som indeholder en høj specialiseringsgrad. Klausulerne kan dog ligeledes finde anvendelse på større tjenesteydelseskontrakter som f.eks. driftskontrakter inden for vejområdet, i det grønne område eller rengøringsområdet.

Det skal her overvejes hvorvidt der er mulighed for at opfylde 10 % - kravet med en kombination af både lærlinge og ledige i den udbudte kontrakt, såfremt det vurderes at være proportionalt med opgaven (f.eks. større bygge- og anlægsprojekter). Udformning og udmøntning af disse former for sociale klausuler der delvist eller slet ikke omfatter beskæftigelse af lærlinge aftales med jobcenter Langeland

4.1 Målgruppe for øvrige sociale klausuler

De øvrige sociale klausuler er rettet mod ledige og pålægger en entreprenør/leverandør, at beskæftige f.eks. langtidsledige, særlige grupper af ledige eller øvrige på særligt vilkår, som har svært ved at opnå beskæftigelse på normale vilkår, eller som har begrænsninger i arbejdsevnen.

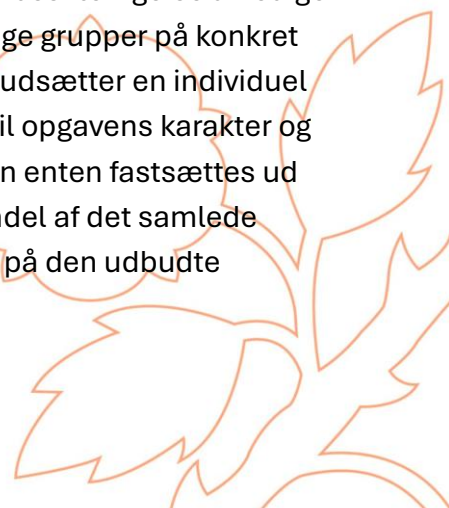
Målgruppen for øvrige klausuler er ledige grupper, defineret som i de følgende.

En ledig defineres som; ” en person, der tilhører en målgruppe, der er omfattet af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, og som kan ansættes i enten virksomhedspraktik, løntilskud, fleksjob eller anden lignende ordning i et andet EU-land.”

Ved medarbejdere fra særlige grupper forstås; ”arbejdstagere, der har været ledige i mere end 9 måneder i de sidste 12 måneder, og som a) kun vanskeligt kan opnå beskæftigelse på normalt løn- og arbejdsvilkår, b) har begrænsninger i arbejdsevnen eller c) har været ude for ændringer i sine forhold, f.eks. i form af sygdom, arbejdsløshed eller samlivsophør. Som bevirker, at vedkommende ikke har mulighed for at skaffe det nødvendige til sin egen eller familiens forsørgelse.”

En medarbejder på særlige vilkår defineres som: ”personer under 65 med varige begrænsninger i arbejdsevnen, som ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Mulighederne for revalidering til beskæftigelse på normale vilkår skal være udtømte.”

Det konkrete krav til beskæftigelse af ledige eller ledige fra særlige grupper på konkret udbudt opgaver, forudsætter en individuel vurdering i forhold til opgavens karakter og omfang. Antallet kan enten fastsættes ud fra en procentvis andel af det samlede antal beskæftigede på den udbudte

opgave, eller et konkret antal beskæftigede alt efter opgavens størrelse, herunder på f.eks. rammeaftaler.

I udbud, hvor der stilles krav om beskæftigelse af lærlinge, kan entreprenøren, såfremt det vurderes egnet, opfordres til også at tilbyde beskæftigelse af ledige eller særlige grupper af ledige. Ligeledes kan det vælges, at entreprenøren frivilligt tilbyder beskæftigelse af ledig mod ikke at kunne ifalde bod ved manglende overholdelse.

I særlige tilfælde hvor beskæftigelse af ledige heller ikke vurderes hensigtsmæssigt, kan der stilles andre former for sociale klausuler, f.eks. krav om en uddannelsespolitik hos entreprenøren.

Brug af øvrige sociale klausuler forudsætter ligeledes en egnetheds - vurdering. jf.pkt.5

4.2 vejledning og kontraktbestemmelser

Ved krav om beskæftigelse af ledige samt særlige grupper af ledige benyttes bilag 4, social klausul 6c eller 6d. kontraktbestemmelserne kan justeres efter formål og den udbudte opgaves karakter.

Den endelige vurdering i forhold til anbefalet klausul, herunder en evt. kombinationsmodel, foretages af det ansvarlige fagområde i samarbejde med Udbud og kontraktstyring og med bistand fra Virksomhedsservice i jobcenter Langeland, der kan kontaktes på telefon 63516280 eller jobcenter.langeland@langelandkommune.dk

5. Generelle overvejelser og hensyn ved brug af klausuler

Brug af uddannelse klausuler og øvrige sociale klausuler kræver vurdering af den udbudte bygge- og anlægsopgave/tjenesteydelse i forhold til hvorvidt og i hvilken grad kontraktens karakter og omfang kan bære en uddannelsesklausul eller øvrige socialklausul.

Følgende hensyn indgår derfor ved vurdering af krav til uddannelsesklausuler og øvrige sociale klausuler:

3) Objektivitet. Målgruppen for uddannelsesklausul / social klausul skal kunne afgrænses klart.

4) saglighed. Uddannelsesklausulen / social klausul skal være sagligt begrundet, dvs. varetage et offentligt hensyn som Langeland kommune kan varetage.

5) Ikke-diskrimination. Uddannelsesklausulen / Social klausul må ikke diskriminere udenlandske leverandører eller arbejdstagere. Der må derfor f.eks. Ikke stilles krav om kun at beskæftige fra Langeland kommune.

6) Proportionalitet. Uddannelse klausulen / den sociale klausul må ikke forpligte leverandøren ud over den konkrete kontrakt, og klausulen skal stå i et rimeligt størrelsesforhold til kontraktens omfang. Det betyder, at antallet af krævende lærling pladser nøje overvejes i forhold til kontraktens omfang.

7) Eksportforbud. Kravene må alene stilles til opgaver / entrepriser, der udføres i Danmark.

6. Opfølgning og håndhævelse

På mindre bygge- og anlægsopgaver under 3 mio. kr. foretages der stikprøvekontrol i forhold til sikring af, at der tilknyttet lærlinge, eller alternativt elever /praktikanter/ledige, på de opgaver som er vurderet egnet til lærlingebeskæftigelse og hvor virksomheden via leverandørlisten tro- og love har erklæret, at beskæftige lærlinge, elever, praktikanter eller indgå aftale om beskæftigelse af ledig.

I forbindelse med større bygge- og anlægsprojekter over 3 mio.kr. skal entreprenøren dokumentere, at det krævede antal lærlinge eller ledige er beskæftiget på den aktuelle opgave. Dette sker ved, at entreprenøren bl.a. fremlægger en beskæftigelsesplan i forbindelse med opstart på projekt, der løbende opdateres undervejs i projektet, herunder ved bygge- og statusmøder.

Langeland Kommune gennemfører i samarbejde med den Fælles Fynske kontrolenhed løbende kontrol med overholdelse af de stillede uddannelses- og sociale klausuler. Kontrollen sker via besøg på byggepladser og øvrige arbejdspladser, hvor der er lærlinge, praktikanter og ledige tilknyttet projektet, og hvor kontrolenheden følger antallet, jf. kontrakten.

Ved tvivlsspørgsmål eller umiddelbart konstateret manglende overholdelse af klausulen udbedes der straks en

redegørelse fra entreprenøren / leverandøren.

Såfremt entreprenøren / leverandøren til stadighed ikke dokumentere, at aftalen/klausulen er overholdt fremsendes påkrav til entreprenøren/leverandøren med betaling af bod på op til DKK 100.000 pr. manglende lærling og der kan forlængelse heraf ved forsæt misligholdelse gøres brug af kontraktens øvrige misligholdelsesbestemmelser.

Ligeledes er det muligt midlertidigt at udelukke virksomheden fra leverandørlisten i tilfælde hvor virksomheden ikke dokumentere beskæftigelse af lærling i sager, hvor det har været et krav for udførelsen af opgaven. Sanktionerne vurderes ud fra overtrædelsens karakter og grovhed.

Økonomiudvalget

Den xxxxxxxxxxxx2025

Godkendt den xxxxxxxx

